

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. év május hó 10. napján** megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett csalás büntette és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 2.B.894/2009/52. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlottal szemben kiszabott 3 (három) évi szabadságvesztés büntetést fogházban rendeli végrehajtani.

A szabadságvesztés büntetés részbeni felfüggesztésére és az ehhez kapcsolódó feltételes szabadságból kizárásra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetést pénzmellékbüntetésként tekinti kiszabottnak, melynek mértékét 1.000.000,- (egymillió) forintra súlyosítja.

A pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 10.000,- (tízezer) forintként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

A Bank magánfélnek megítélt kártérítés összegét 149.300.000,- (száznegyvenkilencmillió- háromszázezer) forintra; egyben a le nem rótt illeték összegét 1.250.000,- (egymillió- kettőszázötvenezer) forintra pontosítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Bíróság 2.B.894/2009/52. számú 2010. november 29. napján kihirdetett ítéletével a vádlottat a Btk. 318. § (1), (2) bekezdés II. fordulat c./ pont, (7) bekezdés b./ pontja szerinti folytatólagosan elkövetett csalás büntette és a Btk. 276. § szerinti folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt - halmazati büntetésül - 3 évi, 1 év 6 hónapi részében végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre, 3 év közügyektől eltiltásra, és 250.000. Ft. pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés átváltoztatásáról a meg nem fizetése esetére és a bűnjelekről. A polgári jogi igényt érdemében elbírált, a kapcsolódó illetékfizetési kötelezettséget megállapította, és kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a kiszabott büntetés súlyosítása végett, a védő felmentésért, illetőleg a büntetés enyhítése végett fellebbezett. A vádlott három napi gondolkodási időt tartott fenn, perorvoslatot nem terjesztett elő.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.687/2010/3. számú átiratában és - képviselője a Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésén is - a terhes ügyészi fellebbezést

fenntartotta. Az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozottnak, a bűnösségre vont következtetést okszerűnek, a jogi minősítést törvényesnek tartotta. A Btk. 2. § alkalmazásával az elbíráláskor hatályos törvények alkalmazását nem kifogásolta, azonban az enyhítő szakasszal kiszabott büntetést enyhének tartotta. Kiemelte a bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyát, a kár nagyságát, és a vádlott kitartó, hosszabb időt átfogó elkövetési magatartását. Mindezek megfelelő súllyal való értékelése mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a kiszabott főbüntetés olyan mértékű felemelését indítványozta, amely még lehetővé teszi a részbeni felfüggesztés jogintézményének alkalmazását.

A vádlott védője a nyilvános ülésen az elsőfokú ítélet megalapozatlansága miatti hatályon kívül helyezését, másodlagosan felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását, illetőleg a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítását indítványozta.

Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás ellenére felderítetlen, iratellenes megállapításokat és téves ténybeli következtetéseket tartalmaz. Az elsőfokú bíróság tévesen alapított tényállást a vádlott volt feleségének 1-esnek és 2-es alkalmazottnak a vallomására, és a szakértők véleménye sem elfogadható. A törvényszék helytelenül vetette el az alvállalkozók bevonására vonatkozó felvetést, mérlegelése nem törvényes, ezért támadható a másodfokú bíróság előtt.

A vádlott nem élt az utolsó szó jogával.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet és a megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése szerint teljes körben felülbírálta.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan betartása mellett széleskörű, részletes bizonyítási eljárást folytatott le. Személyi bizonyítása folyamán 39 tanút kihallgatott és további 1 tanú írásbeli vallomását felhasználta. A tanúkat a várható szembesítések miatt az egyes határnapokra visszaidézte, és a nyomozás során kirendelt szakértőket is részletesen kihallgatta. A bizonyítása kiterjedt azokra a körülményekre is, amelyeket a védő mintegy a vádlott nevében fogalmazott meg és vetett fel, mivel a vádlott az eljárásban nem tett vallomást, érdemi védekezést nem terjesztett elő. Ugyanakkor a védő nyilatkozataiból/észrevételeiből következtetni lehetett a vádlotti védekezés tartalmára, ezért az elsőfokú bíróság e körülményekre a bizonyítást hangsúlyosan továbbfejlesztette, kiterjesztette.

A Fővárosi Bíróság (jelenleg Törvényszék) a nagy számban beszerzett bizonyítékokat egyenként és összhatásában is értékelte, ítéletében felsorolta és elemzően értékelte. Tevékenységéről részletes számot adott, mérlegelését ésszerű érvekkel alátámasztva a logika szabályai szerint megindokolta és ennek folyamatát az ítéletében rögzítette. Megállapításai irathűek és pontosak, kitért az egyes bizonyítékok bizonyító erejére és megindokolta, hogy mely bizonyítékokat miért

fogad el, illetőleg miért veti el egyes tanúk más bizonyítékokkal megcáfolható előadását.

Törvényesen, a feltárt bizonyítékok pontos értékelésével rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott fuvarlevelet és számlát állított ki a valóságban meg nem történt teljesítésekről, a célállomásokat fiktív érintett utcélokkal egészítette ki, és az egyes célállomások távolságát a ténylegesnél hosszabbnak jelölte meg. Ellenben nem látta bizonyítottnak és ezért a vádirat tényállásával szemben nem tette a történeti tényállás részévé, hogy a vádlott a fuvarlevelet akként is meghamisította (túlszámlázta), hogy a városban álló gépkocsik telephelyről történő ki-és beállítását mindig felszámította. Annak rögzítésekor sem tévedett, hogy előző körülmény nem hatott ki a vádlott által okozott kár meghatározására.

Az elsőfokú bíróság által feltárt és a vádlottra terhelő bizonyítékok teljes összhangban álltak, mivel a feljelentést tevő az 1-es és a vádlott alkalmazottainak (3-as, 2-es és 4-es) vallomása, a Bank belső ellenőrzésének eredménye, valamint a szakértők véleménye és előadása a releváns körülményekben egyező volt, az egyéb bizonyítási anyag pedig alátámasztó és megerősítő jellegű. A fuvarlevelek fiktív kitöltésének a körülményeit és felhasználását, továbbá a nem létező alvállalkozói kört illetően aggálymentesen a bizonyítékok törvényes értékelésével állapította meg.

A védő nyilvános ülésen elhangzott perbeszéde nemcsak a felülmérlegelés tilalma miatt maradt eredménytelen, de a felvetései is alaptalanok és ezért elfogadhatatlanok voltak.

Az elsőfokú bíróság a szakvéleményt nem kritikátlanul fogadta el, és annak tartalma sem kizárólag fuvarszempontról megállapításokon alapult, noha igen lényeges és okszerű szerepet kapott az e tárgyban meglévő jelentős szakértelem és szakértői tapasztalat. Az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el, hogy a szállítási szükségletek, az elvégzett munka, a felhasznált üzemanyag, és a fuvarlevelek irreális tartalma nem egyeztethető össze, ugyanakkor ennek oka egybevág a vádlott alkalmazottainak és a volt feleségének előadásával, és fel sem merül az alvállalkozók (hiteles okmányokkal egyéenként sem dokumentálható) munkája. Utóbbit nemcsak számviteli, a megtörtént gazdasági eseményt hitelesen tükröző bizonylat hiánya cáfolja, de a vádlott érdekkörében ténylegesen dolgozók sem ismerték az alvállalkozókat, noha az ő munkájukra hivatkozva diktálta a vádlott a fuvarlevelek adatait. A Bank célállomásának alkalmazottai sem tudtak beszámolni arról, hogy más személy is megjelent volna a Bt. szállítójaként, mint a vádlott, esetenként a volt veje, illetőleg a későbbiekben 2-es.

A 2-es más összefüggésben adott számot arról, hogy sokáig azért nem került foglalkoztatásra a Bt-nél, mert nem volt annyi munka, ami ezt szükségessé tette. A 4-es pedig arról vallott, hogy rakodóként alkalmazták, csak elenyésző számú budapesti fuvart teljesített, mert nem volt annyi megrendelés, ami alkalmazását önálló gépkocsivezetőként indokolta. A 2-es később csatolt határidőnaplója csak erősíti a tényállás megállapításait.

A szakértők igen részletes és kimerítő előadást tettek a bíróság előtt, és a szakvéleményt alaposan megmagyarázták, számítási módját értelmezték.

A védő kifogása a túlszámlázás százalékos arányát illetően azért nem foghatott helyt, mert a túlszámlázás összegének évenkénti jelentős növekedése nem ellentmondás, az a vádlott és a Bank szerződéses megállapodásának tartalmán nyugvó, évi jelentős egységár emelkedést mutató számlázási alap, amely a teljes túlszámlázásra vetítve elmozdítja a szakértők által megjelölt százalékos arányt. Ennél fogva nem a százalékos arányok emelkedtek évente, hanem az egységár változása és kiszorított végösszege eredménye a jelentős emelkedés.

A védő felvetésében szereplő és a tanú vallomásában felbukkanó számlavásárlás nem képezte a vád tárgyát, ezért ezzel a bíróság nem foglalkozott.

A 2-es Kft-vel kapcsolatos védői felvetéssel szemben nem a tanúvallomások tartalmán alapul a további 1,15 millió forint okozott kár, hanem az iratok között fellelhető 12 darab a 2-es Kft. által a Banknak elvégzett szállítást dokumentáló szállítólevélen. Ezt a munkát a Bt. nem végezte el, nem is volt ezzel megbízva, a munkát az Bankkal ugyancsak szerződéses kapcsolatban álló 2-es Kft. teljesítette és annak ellenértéket is megkapta. Ebből következően a vádlott tévedése szóba sem jöhet, ellenben az általa tudottan el nem végzett munkát az ismeretlen módon megszerezett szállítólevéllel csatolta az általa benyújtott fiktív fuvarlevelekhez. A vádlott tudta, hogy ilyen megrendelése, elvégzett munkája nem volt, ezt a fuvart nem ő végezte/végeztette.

A számlázás kettőssége a bank érdekkörében, sérelmében keletkezett, az fel sem merülhetett, hogy a vádlott tévedésből duplán számolt volna el valós a Bt-hez köthető teljesítményt.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság tényállását a Be. 352. § (2) bekezdése alapján a következőkkel kiegészíti:

- A vádlott 2012. március 20-án jobb oldali csípőízületi protézis beültetésén esett át (a nyilvános ülésen csatolt és a Kórház Ortopédiai Osztálya által 2012. március 31-én kiállított zárójelentés adata)
- A vádlott túlszámlázásának mértéke az elkövetés idejének éveire lebontva: 2002-ben 21.583.499. Ft; 2003-ban 56.897.200,- forint; 2004-ben 70.958.535,- forint; végül 2005. április 27-ig 6.801.300. Ft. Így összesen 156.240.534. Ft. (az elsőfokú bíróság által elfogadott szakvélemény adatai, amellyel részben kiegészíti, kisebb mértékben pontosítja az elsőfokú ítéletben feltüntetett elkövetési értéket)

Az ekként kiegészített tényállás már teljes és hibamentes, a másodfokú eljárásban irányadó, a felülbírálat alapját képezi.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerű vont következtetést a vádlott bűnösségére és törvényes a bűncselekmények jogi minősítése is.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság a Btk. 2. § alkalmazását illetően. Utóbbi értelmében a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Az új törvényt csak akkor kell alkalmazni, ha az elbíráláskor hatályos törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el. Az elsőfokú elbírálás idején - amely a másodfokú elbírálás idejére sem változott - a büntetés kiszabásakor a Btk. 83. § (2) bekezdése értelmében a büntetési tétel középértéke az irányadó. Ellenben a bűncselekmény elkövetésekor (befejezésekor) - 2005. április 27. napján - nem volt irányadó a középértékes büntetés kiszabás. A középérték feltétlenül súlyosabb megítélést jelent, ezért összhatásában sem értékelhető úgy, hogy a részbeni felfüggesztés jogintézményének bevezetése és alkalmazása kedvezőbb elbírálást jelent az elkövető számára. A már kialakult bírói gyakorlat ezt következetesen alkalmazza és a Kúria közzétett bírósági határozatai is ekként foglaltak állást. Erre figyelemmel a vádlott által elkövetett bűncselekmény elbírálásakor az általános szabályok szerinti, az elkövetés idején hatályos törvényt kell alkalmazni, amelyben a részben felfüggesztett szabadságvesztés intézménye nem szerepel.

A vádlottal szemben halmazati büntetésül kiszabható szabadságvesztés mértéke 5-12 évig terjedő börtönbüntetés.

A büntetés kiszabása körében irányadó enyhítő és súlyosító tényezőket a törvényszék alapvetően helyesen feltárta, felsorolta és nagyrészt súlya szerint értékelte. Nem osztotta az ítéletábra a súlyosító körülmények sorában a halmazati jellegre vonatkozó okfejtést. Két bűncselekmény halmazata is súlyosító tényező, ha a bíróság a halmazati jelleg és eszerint felemelt büntetési tétel mellőzésével, az általános büntetési tételkeretek között szabja ki a büntetést. Az ítéletábra ezért a vádlott terhére rótt büntetési tényezőket a halmazatra utalással kiegészítette.

A másodfokú bíróság elsődlegesen a jelentős időmúlás miatt értett egyet az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott büntetés mértékével, azonban a vádlott egészségi állapota - az elsőfokú ítélet óta végrehajtott csípő protézis műtétje - miatt a Btk. 45. § (2) bekezdés alkalmazásával a törvényben előírtnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatban, fogházban rendelte végrehajtani a kiszabott büntetést.

A büntetés végrehajtásának a felfüggesztését nemcsak a törvény - a büntetés mértékéből adódó - kötelező rendelkezése zárja ki, de annak feltételei egyébként sem adóttak, mivel az elkövetés körülményei nem utalnak arra, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető.

A másodfokú bíróság a közügyektől eltiltás tartalmát megfelelőnek tartotta, ezért nem érintette.

Ellenben ugyancsak a Btk. 2. § megfelelő értelmezéséből adódóan a pénzbüntetés helyett pénzmellékbüntetést kellett alkalmazni. Annak mértékét a vádlott tekintetében rögzített személyi és vagyon viszonyokra, továbbá a bűncselekményből származó és a tényállásban rögzített személyes vagyongyarapodáshoz igazította a másodfokú bíróság, egyben figyelemmel volt a megítélt polgári jogi igény mértékére is. A vagyoneklobzás feltételei nem álltak fenn, mivel a bűncselekményből származó haszon elviekben és első körben a később fantomizált gazdasági társaság vagyonában realizálódott.

Itt jegyzi meg az ítéletábla, hogy nem osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének 4. oldalán található okfejtését a pártfogó felügyelői véleményt illetően. A Be. 114/A §-a lehetőséget ad a bíróság számára a pártfogó felügyelői vélemény beszerzésére. A törvényhely (6) bekezdése azt is egyértelművé teszi, hogy a szakértőkre vonatkozó rendelkezések mely kivételekkel irányadóak a pártfogókra a pártfogói vélemény elkészítése során. Ennek megfelelően, ha az elsőfokú bíróság szükségesnek tartotta volna a személyi körülmények behatóbb feltárását, annak nem volt törvényes akadálya és e felderítéssel nem esett volna az elsőfokú bíróság a prejudikáció hibájába, és pártatlansága sem szenvedett volna csorbát.

Visszatérve a vádlottal szemben alkalmazott szankcióra, a fentiekben írtak szerint kiszabott fő- és mellékbüntetés tett arányos, egyaránt kifejezi a vádlott személyi társadalomra veszélyességét és a megvalósított bűncselekmény tárgyi súlyát, ezért alkalmas a büntetési célok megfelelő biztosítására.

Az elsőfokú bíróság törvényesen járt el, amikor a sértett polgári jogi igényét érdemében elbírált, ezt a törvény is előírja, ezért nem volt alappal kifogásolható a védő részéről. A törvényszék a büntetőjogi értelemben vett kár teljes kár összegét megítélte, ezzel azonban túlterjeszkedett a kereseti kérelem határain. Az elsőfokú ítélet is pontosan rögzítette, hogy a sértett magánfél milyen összegű kérelmet terjesztette elő a vádlott kötelezésére, ezért a másodfokú bíróság a polgári jogi igény mértékét a petitum szerinti összegre csökkentette, a le nem rótt illeték összegét pedig a 2005. április 27.-én hatályos 1990. évi XCIII. törvény 50. § (2) bekezdése szerinti mértékre pontosította.

Az ítélet egyéb járulékos rendelkezései törvényesek.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit helybenhagyta.

Az ítélet ellen a fellebbezés további lehetőségét a Be. 386. § (1) bekezdése kizárja.

Budapest, 2012. év május hó 10. napján

Dr. Rédei Géza s.k.

Dr. Mató Ágnes s.k. . Vincze Piroska s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Bíróság 2.B.894/2009/52. számú ítélt a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.63/2011/7. számú ítéletében foglalt változások mellett jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2012. év május hó 10. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tiszttviselő